

Què fer a Verdú

EL POBLE DE VERDÚ

Es troba al sud-est de la comarca de l'Urgell; hi porta una carretera que arrenca de la comarcal 240 (Montblanc-Artesa de Segre) i arriba fins a Montornès. El poble és envoltat per una xarxa d'antics camins que comuniquen Verdú amb els pobles veïns. L'origen d'aquests camins ve de facilitar l'accés de persones, carruatges i bestiar a l'antiga Fira de Verdú. Les parets de marge que els delimiten servien per canalitzar el pas del bestiar; avui ordenen turonets i petits fondals on es conreen ametllers, oliveres, cereals i vinyes. El paisatge del seu terme sedueix per la seva simplicitat i per la llum intensa de les terres planes. El terme és dels més grans de la contrada, té una extensió de 35 quilòmetres quadrats, la seva major part conreable a excepció d'algunes zones costerudes on creixen alzines, garrics i algun pi. El municipi comprèn la vila de Verdú com a únic nucli de població.

1 - PLAÇA MAJOR

Està voltada de grans cases edificades entre els segles XVII i XVIII, per exemple cal Gabarró o cal Salat. Donant el tomb a la plaça hi ha uns porxos amb bigues de fusta. Al centre de la plaça hi ha una font que fou construïda per celebrar la portada d'aigües a Verdú l'any 1899.

1 - AJUNTAMENT

L'edifici pertany al segle XVIII i és d'estil barroc classicista. Es creu però, que l'any 1549 la casa ja complia les funcions municipals. És un edifici noble de pedra vista amb llindes i cantoneres de pedra tallada. La seva porta d'accés és definida per un arc i coronada per l'escut de la vila. Al soterrani hi ha havia una presó, actualment s'hi fan exposicions de pintura i ceràmica d'artistes locals.

1 - MAYORAL. ESPAI D'ART

Mayoral. Espai d'art ens presenta l'exposició Miró a taula. Inaugurat d'agost de 2015, Miró a taula és una experiència única, la fusió més innovadora d'art i cuina. Joan Miró és l'eix vertebrador d'una proposta gastronòmica on la Taula - els plats- són els grans protagonistes. Plats per ser degustats durant la visita, sala a sala, en un marc incomparable de 2.000 m² al bell mig de Verdú.

Una trentena d'obres gràfiques de Miró dialoguen amb l'obra d'artistes de màxim prestigi internacional: Picasso, Dalí, Calder, Tàpies, Chillida, Plensa i Barceló.

2 - PORTAL DE GUIMERÀ

Situat a la Plaça Major donava entrada al primer nucli emmurallat de Verdú, al carrer més curt i que durant anys va ser el carrer més comercial per la quantitat de botigues que hi havia a banda i banda, l'anomenat carrer de les tendes. A la cantonada amb la Plaça Major, hi havia la Cort del Batlle, que era qui governava la vila en representació de l'Abat de Poblet.

Què fer a Verdú

3 - EL CASTELL DE VERDÚ

El Castell de Verdú és un dels edificis més emblemàtics de la vila i va ser al seu voltant on es van començar a aixecar els carrers i places que ara formen el poble de Verdú. L'any 1055 aquests territoris van ser conquerits per Ramon Berenguer I, i el 1072 van passar a la família d'Arnau Company. Durant dos-cents anys van estar en mans dels Arnau. Fins que l'any 1184 Berenguera de Cervera va concedir als habitants de Verdú el privilegi de construir el poble al voltant del castell, que fins llavors havia estat situat al voltant del riu Cercavins, afluent del riu Ondara. L'any 1227 el castell va passar a mans de Poblet. Després que Guillem III de Cervera l'empenyores a Poblet per una croada a Terra Santa i el perdés. La Baronia de Poblet en va ser la propietària fins a l'any 1835 amb la desamortització de Mendizábal. Va convertir l'antiga fortalesa en residència palau construint-hi la part més monumental que encara el forma actualment.

- Una bodega de grans proporcions, Sala Inferior - La Sala Intermitja, destinada a magatzem i on hi havia els estables.
- La Sala Notable, coneguda amb el nom de la sala de l'Abat Copons, feta al segle XIV. Amb la desamortització, el castell es divideix amb diferents parts. A l'any 1916 es duen a terme actuacions de reforç a la part més important i noble del castell, a la sala gòtica. Aquesta zona es comprada pel Patronat de St. Pere Claver, i es converteix en Centre Cultural, Religiós i també Sindicat Agrícola de Verdú. L'any 1919 és Cèsar Martinell qui duu a terme una actuació al castell, amb la construcció d'accessos a volta soterrada del molí, instal·lació nous molins en la nau del soterrani. L'any 1988 l'Ajuntament de Verdú compra part del castell i duu a terme diversos treballs i obres de manteniment i rehabilitació a la Torre de l'Homenatge. Actualment s'ha acabat la 2a. Fase d'obres consistents en la reforma estructural del Castell, des dels fonaments fins les teulades i ja s'ha invertit des del 2005 fins ara aproximadament un milió d'euros.

Les visites guiades permeten veure el pati d'armes, la Sala del Molí (s. XIII) i Sala de l'Abat Copons (segle XIV), també veure l'evolució de fortificació medieval a palau residencial pels monjos de Poblet. El recorregut inclou a més la visita a l'església parroquial de Santa Maria i el Santuari de Sant Pere Claver.

Es pot reservar visita a través de l'Oficina de Turisme de Verdú. Telèfon 973 34 72 16 o bé a turisme@verdu.cat

4 - LA TORRE DEL CASTELL

L'element més destacat és la torre del Castell, amb 25 metres d'alçada que es converteix en un magnífic mirador de l'Urgell. Al seu interior s'hi conserven uns esgrafiats a la pedra que donen testimoni que hi ha hagut vida, probablement en diferents èpoques històriques.

5 - MUSEU D'ARQUEOLOGIA DE VERDÚ. COL·LECCIÓ RAMON BOLEDA

Durant la VII Càntir Festa es va obrir al públic el Museu d'Arqueologia de Verdú. aquest nou equipament cultural, ubicat a l'antic Hospital de Verdú, aplega a la mateixa sala el dipòsit de tota la col·lecció arqueològica R. Boleda i també la primera exposició dels treballs arqueològics del poblat ibèric dels Estinclells de Verdú. La col·lecció R. Boleda es va anar formant durant les dues primeres dècades de la postguerra i part de la dècada dels anys seixanta, quan es realitzà una important tasca de localització de nous assentaments a Verdú i altres zones de l'Urgell. Els materials de la Col·lecció provenen

Què fer a Verdú

majoritàriament del terme de Verdú encara que també n'hi ha de diferents indrets de l'Urgell, el Pla d'Urgell i la Segarra. Entre els materials arqueològics més antics destaquen els materials ibèrics. Destaquem la terracota d'origen púnic o grec del Molí de l'Espígol, i els nombrosos materials ceràmics ibèrics, càlats pintats, tenalles, plats, vasets, gerres de nanses, pesos de teler. El material ibèric prové de jaciments com el Tossal Rodó i els Estinçells. Finalment d'època iberomana i romana, podem destacar la típica ceràmica romana sigil·lata, fragments d'estucs pintats, una flauta d'os, un fragment d'un rellotge de sol, vidre romà com el Molàs, Tossal Rodó, Guissona, Els Estinçells, ... Pel que fa al poblat íber dels Estinçells de Verdú cal destacar l'ambició audiovisual sobre el jaciment, atès que els materials encara estan en fase d'estudi.

6 - ESGLÉSIA PARROQUIAL SANTA MARIA

L'església està dedicada a Santa Maria, encara que originàriament n'hi havia una dedicada a Sant Nicolau de Bari. Actual església es pot datar cap a finals del segle XIII, per l'austeritat pròpia de l'orde del Císter. Constava d'una única nau, però el creixement de la població va provocar la progressiva ampliació. La imatge que presidia l'altar d'aquesta època no s'ha conservat, únicament la imatge realitzada en pedra del segle XV, realitzada per Andreu Pi. Aquest imaginari també dugué a terme les portes de la sagristia. L'obra del retaule la realitzà el pintor Jaume Ferrer, un dels pintors amb més renom a les terres de Lleida en aquesta època. Avui en dia el retaule el podem veure al Museu Episcopal de Vic. L'església d'acord amb les necessitats de la població es va anar ampliant, acabant sent una església amb tres naus, cobertes la central, amb una volta de canó lleugerament apuntada i les dues laterals amb volta de creueria, donant testimoni de l'època en què van realitzar-se. D'una època posterior és la talla de la Puríssima, d'estil barroc, realitzada per Agustí Pujol l'any 1623, que ja n'havia realitzat d'altres, sobretot a Barcelona. A destacar també l'absidiola de la nau dreta del temple dedicada a Sant Flavià. L'any 1606 es descobreixen a Roma despulles de màrtirs. Verdú també va demanar-ne i n'obtingueren les de Sant Flavià. La Guerra Civil va fer que el retaule desaparegués. A mà esquerra hi ha la làpida de consagració de l'església, feta l'any 1586 per l'arquebisbe de Tarragona Joan Terés, fill de la vila. Terés l'any 1602 va exercir de lloctinent general a Madrid. A destacar també la imatge del St. Crist, la imatge més preuada i de més veneració a Verdú. Datada entre finals del segle XIII i principis del segle XIV, que la població de Verdú implora en temps de secades i epidèmies. Cal que també fem esment a les actuals pintures que decoren l'altar, obra del pintor targarí Jaume Minguell, fetes els anys 1955-1956. L'última obra d'embelliment que s'ha dut a terme a l'església ha estat la col·locació dels vitralls, l'estiu del 2004, dedicats a Sant Flavià, Sant Pere Claver i Sant Hipòlit. La rosassa pretén ser un homenatge a la població de Verdú. La modernitat dels vitralls contrasta amb l'arquitectura de finals del romànic a cavall del gòtic, que es pot veure a l'església de Sta. Maria de Verdú. Podeu trobar més informació a: <http://www.verdudigital.net/parroquiadeverdu/>.

7 - SANTUARI DE SANT PERE CLAVER

Pere Claver va néixer a Verdú l'any 1580, encara que aviat va marxar cap a Barcelona per estudiar lletres i arts i el 1602 ingressà a la Companyia de Jesús. Anà a estudiar a Girona i Mallorca. Retornà Barcelona on va fer estudis teològics i aviat se'n va anar a Nova Granada com a missioner. Ordenat prevere l'any 1616 a la missió de Colòmbia, exercí allí fins a la mort un apostolat dedicat als esclaus negres fent el vot de ser ell mateix "sempre esclau dels esclaus". Es diu que en va batejar més de tres-cents mil.

Què fer a Verdú

Extenuat, morí a Cartagena d'Índies el dia 8 de setembre de 1654. Va ser canonitzat per Lleó XIII l'any 1888, més tard el mateix Papa el va declarar patró de les missions entre els negres. Fou proclamat patró de la República de Colòmbia. Actualment es pot visitar el Santuari dedicat a Sant Pere Claver, lloc on va néixer aquest jesuïta.

Més informació: www.pereclaver.jesuites.net

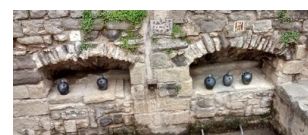
8 - ERMITA DE SANT MIQUEL

L'Ermita de Sant Miquel es troba a l'oest de la vila a l'encreuament dels camins vells de Bellpuig i Anglesola. La tradició conta que fou bastida com un exvot de la família dels Cervera, en commemoració a l'ajut que l'aparició de Sant Miquel donà a la conquesta de Cervera als sarraïns. La seva construcció data de finals del segle XIV quan la vila estava sota el domini senyorial del Monestir de Poblet documentada pels bàculs esculpits en els capitells d'arrencada dels arcs. A darrers de juliol de 1936 a l'inici de la revolta fou saquejada i cremats els seus altars i tot el que hi havia a l'interior per un escamot de revolucionaris anticlericals. Des d'aleshores l'ermita quedà en el més deplorable abandonament amb el consegüent detriment que els anys i les inclemències del temps hi anaven fent. Durant la dècada dels anys '90 es van dur a terme importants obres de restauració de l'ermita. L'edifici és d'estil gòtic d'una sola nau amb tres grans arcades de pedra que sostenen el sostre. La portalada és de grans dovelles i el campanar d'espadanya amb un finestral per a la campana i rematat per una creu que fou abatuda junt amb la campana durant el saqueig de l'església. L'altar original de Sant Miquel pintat sobre fusta fou executat pel pintor conegut amb el nom del Cerverí, que es troba actualment al Museu Episcopal de Vic per voluntat del seu bisbe Dr. Josep Morgades, des de darrers del segle XIX. Hi havia altres quatre altars pintats sobre tela; de la Mare de Déu de Montserrat i Sant Jordi a la part esquerra i de Sant Francesc i Sant Antoni de Pàdua a la dreta. Tenia un benefici amb rendes pròpies i un beneficiat que cuidava del culte i dir-hi una missa diàriament. Anualment s'hi anava des de la Parròquia amb processó a celebrar-hi un ofici cantat en les diades de Sant Miquel, Sant Jordi i la Mare de Déu de Montserrat, amb l'assistència de tots els clergues, els capitans del jovent i gran nombre de fidels.

9 - FONT DE SANTA MAGDALENA

Espai a l'aire lliure on s'hi celebren aplecs i festes. Hi ha bancs per seure, una font i un lloc per fer-hi carn a la brasa.

CERÀMICA

«Càntir i selló, és senyal de festejador» (Segarra, Urgell). La ceràmica negra de Verdú és una marca de qualitat artesana per la comarca de l'Urgell i per la plana de Lleida en general. Així les formes i el color ens porten a èpoques anteriors, almenys fins l'època medieval, quan l'aigua era un element que necessitava dels càntirs, cantiretes, per anar a la font a cercar aigua i sillons de síndria, de moda, del segle XVI... i d'altres per al parament de la taula. Això era especialment important abans de l'aparició de l'aigua corrent i de les neveres. A cada entrada de les cases de pagès hi havia un estri de ceràmica negra ple d'aigua fresca, on el caminant podia refrescar la gola després d'una jornada de treball al tros o de camí. La forma més clàssica era beure a galet, beure fent caure a la boca el raig de líquid que surt pel broc prim d'un atuell, era agafant el càntir o silló per la nansa i deixar que gargamella s'omplís d'aigua amb el soroll característic de l'aigua entrant a la boca. Per

Què fer a Verdú

tal de fer l'aigua més bona hi havia fórmules com afegir-hi una mica d'anís a les parets de la ceràmica i posar unes fulles de menta a la part del broc gros per tal que no hi entressin insectes. Així venir a la vila de Verdú per visitar els tallers i obradors de ceràmica paga la pena. Tant per admirar els seus obradors artesans especialitzats en la ceràmica tradicional, com per conèixer les noves creacions dels artistes que continuen investigant en altres tècniques ceràmiques del segle XXI. Una vila plena d'art ceràmic.

10 - EL JACIMENT IBÈRIC DELS ESTINCLELLS

Es tracta d'un jaciment ibèric del segle III a.C., propietat de l'Ajuntament de Verdú. Presenta unes condicions excepcionals per ser objecte d'un estudi exhaustiu i una adequació d'aquest per a la visita pública. L'excavació del poblat ibèric dels Estinçlells es troba dins d'un projecte de recerca global del territori de l'Urgell i comarques veïnes. Actualment s'han iniciat els treballs a la vil·la romana situada a la falda meridional del jaciment ibèric.

L'evidència arqueològica marca per als Estinçlells una sola fase d'ocupació amortitzada a finals del segle III aC. Tot plegat presenta un abandonament força coherent i homogeni datable a l'entorn del 200 aC, en relació als esdeveniments històrics relacionats amb la Segona Guerra Púnica. Es documenten nivells d'incendis en quatre de les cases que conformen el poblat, obeint segurament a saquejos puntuals segurament provocats posteriorment (possiblement durant època romana), tot i que la majoria de recintes semblen abandonats intencionalment, això es dedueix per la poca presència d'objectes i pels tapiats intencionals que es troben en algunes de les portes de les cases i de la pròpia porta del poblat.

La fortalesa dels Estinçlells està formada bàsicament per un seguit d'elements defensius, fossar i muralla, una bateria de cases de diferents superfícies i una bassa disposades entorn a un carrer empedrat.

Oficina Municipal de Turisme de Verdú

Adreça: Plaça del Bisbe Comelles, 13

Telèfon: 973 34 72 16

Fax: 973 34 70 55

E-mail: turisme@verdu.cat

Web: www.verdu.cat

Enllaç al mapa de punts d'interès de l'ajuntament de Verdú:

https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1cs-rzppA9axgN0pho8Ei-17476LT_tJQ&hl=ca&usp=sharing

Informació: <http://www.verdu.cat/>;

<https://visit.somsegarra.cat/ca/place/1777/portal-quimera>;

<https://www.catalunyamedieval.es/castell-de-verdu-urgell/>;